

НАТ Србија

Национално тело за акредитацију
и проверу квалитета у високом образовању
Комисија за акредитацију и проверу квалитета

Булевар Михајла Пупина 2
канцеларија 477, 11000 Београд
Т: +381 11 313 09 63
Е: office@nat.rs
www.nat.rs

Датум: 29.05.2020. године

ТЕМАТСКА АНАЛИЗА

ИЗВЕШТАЈА РЕЦЕНЗЕНТСКИХ КОМИСИЈА О АКРЕДИТАЦИЈИ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА ПРВОГ И ДРУГОГ СТЕПЕНА У ПОЉУ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА У СКЛАДУ СА НОВИМ ПРАВИЛИМА КОЈА СУ СТУПИЛА НА СНАГУ МАРТА 2019. ГОДИНЕ

- Др Ана Јаковљевић, секретар НАТ -

УВОД

У складу са новим правилници о акредитацији, који су ступили на снагу у марту 2019 . године у поступак акредитације су уведене рецензентске комисије (РК), састављене од три наставника, једног студента и једног представника привреде, са задатаком да проуче документацију коју је високошколска установа поднела уз захтев, као и да се у посети увере у тачност навода не би ли утврдили чињенично стање релевантно за доношење одлуке о акредитацији.

У овој тематској анализи коришћени су извештаји рецензентских комисија о акредитацији 8 студијских програма првог и другог степена студија у пољу медицинских наука. Институције које су поднеле захтеве за акредитацију студијских програма су следеће: Висока медицинска школа струковних студија „СВЕТИ ВАСИЛИЈЕ ОСТРОШКИ“ Београд, Државни универзитет у Новом Пазару, Универзитет у Београду Факултет ветеринарске медицине и Универзитет у Новом Саду Пољопривредни факултет.

У оквиру наведеног броја налазе се извештаји различитих врста и нивоа студија и они су приказани у Табели 1:

Табела 1:

Врста програма	Број
Основне академске студије - ОАС	0
Мастер академске студије – МАС	0
Интегрисане академске студије - ИАС	1
Специјалистичке академске студије - САС	2
Основне струковне студије – ОСС	3
Мастер струковне студије – МСС	2
Специјалистичке струковне студије - ССС	0
УКУПНО	8

Иако је узорак тренутно мали ова тематска анализа може да омогући делимичан увид у тренутно стање кад су у питању извештаји рецензентских комисија у пољу медицинских наука али и да прошири контекст сагледавања акредитације у односу на претходне две тематске анализе које су урађене за поступке акредитације високошколских установа и акредитације студијских програма у пољу техничко технолошких наука.

И код анализе рецензентских извештаја који су предмет ове тематске анализе уочљив је сличан модел понашања као и код претходних анализа па би и овде требало размислити о модификацији обрасца и ускладити га са начином извештавања ENQA панела који у оквиру сваког стандарда има део у коме се наводи чињенично стање, које у великој већини извештаја није као такво јасно издвојено, затим коментари панела као и похвале/препоруче. Анализирани извештаји, углавном садрже таксативно наведено чињенично стање и констатацију испуњености стандарда па би можда било потребно да се модел извештаја допуни следећим категоријама код сваког од стандарда који се анализира: релевантне чињенице, анализа чињеница, похвале, препоруке и закључак РК, како би се коментари РК још јасније уобличили и ефикасније применили.

Неки извештаји садрже податке о обављеној посети док се у другима не наводе никакве информације на ту тему па би можда и у том сегменту било потребно да се извештаји унапреде. То се исто односи и на извештаје о самовредновању. Додатно, када су у питању извештаји о самовредновању можда би било добро направити разлику између оног што је установа сама препознала као простор за унапређење квалитета и онога што рецензентска комисија предлаже. Уочена је и потреба да се боље дефинише шта се подразумева под примерима изврности.

Такође један део извештаја садржи коментаре у којима се установи упућују критике без предлога како да се недостаци отклоне. Ова опажања је неопходно узети у разматрање у контексту изградње културе квалитета.

И овде би ваљало истаћи да је неопходно додатно прецизирање које примедбе су отклоњиве а које неотклоњиве у контексту времена потребног за поступање по њима јер су комисије у делу за препоруке наводиле и оне које се односе на техничку исправку документације као и препоруке које се односе на суштинско унапређење квалитета институције. Пример могућег решења овог питања али само у контексту временске компоненте која је потребна за оцену испуњености стандарда, се налази у Табели 2.

Табела 2

	Отклоњивост примедби
Кратак рок – до 30 или 60 дана од посете	Доставља се допуна документације и стандард се сматра испуњеним
средњи рок - до 4 године	Давање препоруке
Дужи рок - до 7 година	Стандард није испуњен

Коначно, и овде је уочено да се опис стандарда не поклапа са нумеричком оценом која је дата на крај извештаја посебно у случају када је у питању прва акредитација. Иако се установа по многим стандардима објективно налази тек на почетку изградње система, дају се веома високе оцене испуњености стандарда. Такође, неки извештаји код прве акредитације не садрже препоруке за унапређење.

У Табели 3 наведени су бројеви похвала и препорука за 8 студијских програма првог и другог степена по стандардима за акредитацију студијских програма, док је у Графикону 1 приказан шематски приказ броја препорука.

Табела 3

Предмет евалуације	Похвале	Препоруке
1. Структура студијског програма	0	0
2. Сврха студијског програма	0	0
3. Циљеви студијског програма	0	0
4. Компетенције дипломираних студената	0	1
5. Курикулум	0	7
6. Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма	0	1
7. Упис студената	0	0
8. Оцењивање и напредовање студената	1	1
9. Наставно особље	1	7
10. Организациона и материјална средства	0	2
11. Контрола квалитета	0	10
Укупно	2	29

Из табеле се може закључити да су рецензентске комисије дале процентуално 6.45 похвала и 93.54 посто препорука установама за унапређење квалитета студијских програма. Највише препорука је било у домену Стандарда 11 – Контрола квалитета. Детаљнија анализа похвала и препорука по стандардима за акредитацију високошколских установа је дата у Анексу 1. Поред малог узорка, реалну учесталост препорука и похвала је у овој анализи тешко измерити јер се, због примене униформних процедура, препоруке дате установи у оквиру једног студијског програма врло често понављају, посебно у случајевима када су комисије у истом или сличном саставу имале задатак да рецензирају по неколико студијских програма те с тога вишеструка понављања препорука и похвала у том смислу нису ушла у коначан број. Уместо тога у анексу је приказан број препорука и похвала које су утврђене за сваки стандард.

Графички приказ препорука у оквиру стандарда се налази у наставку.

Графикон 1

ТРЕНДОВИ И ПИТАЊА КОЈИ СУ ПРОИСТЕКЛИ ИЗ ПОХВАЛА И ПРЕПОРУКА РЕЦЕНЗЕНТСКИХ КОМИСИЈА

4. Компетенције дипломираних студената

Када су у питању компетенције дипломираних студената препоруке комисија се односила на јасније раздвајање општих и предметно-специфичних компетенција.

5. Курикулум

У оквиру овог стандарда препоруке комисија су биле у домену структуре курикулума коју је требало јасније дефинисати кроз наставне предмете, и анализу часова активне наставе, затим да се детаљно утврди начин дефинисања ЕСПБ као и да се наставници и сарадници упознају са ЕСПБ водичем, методологијом дефинисања студијског програма и курикулума, начином писања исхода учења (когнитивни, афективни и психомоторни домен), методама стицања, изградње и унапређења компетенција студената, методама активне наставе и учења и методама вредновања студентских постигнућа.

6. Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма

Препоруке рецензентске комисије се односила на упоредивост студијских програма са програмима из иностранства и на прецизирање наставних предмета.

8. Оцењивање и напредовање студената

Рецензентска комисија је у оквиру овог стандарда похвалила начин стицања поена у току предиспитних обавеза и на завршном испиту који је дефинисан за све предмете, али не на потпуно униформан начин, јер је уважена специфичност предмета као и различити исходи појединачних предмета према којима је одређена и методологија оцењивања, што је важно у циљу остваривања и постизања планираних исхода учења. Препорука се у оквиру овог стандарда односила на обезбеђивање оцењивања компетенција студената на основу исхода учења путем одговарајућих метода вредновања студентских постигнућа.

9. Наставно особље

У оквиру стандарда наставно особље комисије су се освртале на различите аспекте па су се препоруке односиле на квалитет наставног особља као и јавну доступност података о наставницима и сарадницима ангажованим на извођењу датог студијског програма. Похвала се односила на спровођење дугорочне политике квалитетне селекције и подстицања младих кадрова, чиме се постиже благовремено и планирано подмлађивање наставног кадра.

10. Организациона и материјална средства

У анализи овог стандарда препоруке су се односиле на приступачност простора за лица са хендикепом као и на попис опреме за савремено извођење наставе.

11. Контрола квалитета

У оквиру овог стандарда комисије су се осврнуле на неколико аспеката који се тичу контроле квалитета. Указано је на неопходност да се иновира стратегија квалитета, затим да се унапреди рад на самовредновању и да се уочене слабости у датим роковима отклоне. Затим повећање броја студената у Комисији за квалитет установе као и доступност информација на интернет страници.

ЗАКЉУЧАК

Иако је узорак код ове анализе мали ипак је могуће извући прелиминарне закључке о поступању рецензентских комисија који се поклапају са закључцима претходних тематских анализа а који могу бити корисни за унапређење рада комисија и да допринесу уједначавању извештаја као основа за будуће тематске анализе.

Како би се извештаји у будуће уједначили неопходно је

1. Да Комисија за акредитацију и проверу квалитета јасно дефинише правила о поступању рецензентских комисија (нпр. о оцењивању, примерима изврсности, ...итд.);
2. Допунити извештај рецензентских комисија;
3. Организовати додатне обуке рецензентата;
4. обучити Стручну службу која би требало да у фази прприеме преилимиарних извештаја, током посете као и током сачињавања коначног извештаја усмерава рад рецензентских комисија у складу са ставовима и закључцима Комисије за акредитацију и проверу квалитета утврђених на основу претходно спроведених анализа;

АНЕКС 1

<i>Предмет евалуације</i>	<i>Поткатегорије</i>	<i>Учесталост</i>	
		<i>похвале</i>	<i>препоруке</i>
4. Компетенције дипломираних студената	Дефинисање компетенција	0	1
5. Курикулум	Структура курикулума	0	2
	ЕСПБ	0	4
	Назив	0	1
6. Квалитет, савременост и међународна усаглашеност СП	Упоредивост	0	1
8. Оцењивање и напредовање студената	Начин оцењивања и паћења студената	1	1
9. Наставно особље	Квалитет наставног особља	1	2
	Ангажовање наставника	0	2
	Јавност података	0	3
10. Организациона и материјална средства	Пристапачност простора	0	1
	Опрема	0	1
11. Контрола квалитета	Студенти у процесу осигурања квалитета	0	1
	Јавност у раду	0	1
	Планирање	0	1
	Самовредновање	0	7